

Osallisuus arjessa: Ketterä kaupunki -tutkimushankkeen vaikuttavuustarinat

12.9.2019 // Liisa Häikiö / Tampereen yliopisto/ Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

KETTERÄ KAUPUNKI (DAC) -TUTKIMUSHANKE

- www.agilecities.fi
- Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke (2016-2019)
- Keskeisenä tavoitteena yhteiskunnallisesti vaikuttava tutkimus
- Yhtenä välineenä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tarkasteluun ovat vaikuttavuustarinat
 - DAC –hankkeessa teimme niitä kolme erilaista:
 - [Sosiaalisesti kestävä kaupunki – asukkaiden tarpeet, voimavarat ja yhteiskehittäminen](#)
 - [Kestävä kaupunki – esimerkeistä arjeksi](#)
 - [Asukas pääosassa – polkuja joustavaan asumiseen ja arkeen](#)

SOSIAALISESTI KESTÄVÄ KAUPUNKI – ASUKKAIDEN TARPEET, VOIMAVARAT JA YHTEISKEHITTÄMINEN

- Mitä haluamme saavuttaa tutkimuksellamme?
- Miten kiedomme vaikuttavuuden tavoittelun tutkimukseen?
- Mitä merkitystä tällaisella työskentelytavalla on?

SOSIAALISESTI KESTÄVÄ KAUPUNKIKEHITYS

- Tavoitteena puhutavan & ymmärryksen muutos:
 - Kaupungit globaalien haasteiden **ratkaisijoina**
 - kansalaisten ***tarpeiden, sosiaalisen kestävyiden ja osallisuuden*** merkitys kaupunkikehityksessä

MITEN?

- Olemme hyödyntäneet ja kehittäneet useita aineistonkeruumenetelmiä, joiden lähtökohtana on ollut tiedon yhteistuottaminen
 - Olemme tuoneet yhteen tutkijoita, aiheen parissa työskenteleviä ja yksittäisiä ihmisiä
- Olemme luoneet yhteiskehittämismallin, jossa erilaisten tietojen yhteensaattaminen luo uusia tulkintoja todellisuudesta ja ratkaisuista
- Eri toimijoiden kohtaamisissa syntynyttä ymmärrystä olemme konkretisoineet visuaaliseen ja sanalliseen muotoon
- Jatkuvan dialogin kautta olemme pyrkineet parantamaan keskeisten toimijoiden kykyä tunnistaa ja jäsentää asukkaiden tarpeita toimijalähtöisen ja voimavarakeskeisen osallisuuden näkökulmasta.

MITEN?

- Työpajat:
 - teemat on suunniteltu yhteistyössä käytännön toimijoiden kanssa:
 - Palveluiden ulkopuolelle jäävien, mutta palveluita tarvitsevien ikääntyneiden osallisuus
 - Ikääntyneiden ihmisten asuntojen ja elinympäristön korjausrakentaminen
 - Osallistuminen maakuntauudistuksessa
 - Median rooli maahanmuuton mielikuvien muodostajana
- Muistelupiirit:
 - Ikääntyneiden kertomukset arjen elinympäristöistään sekä toiminta- ja osallistumismahdollisuuksistaan kaupungissa
- Osallisuusprosessi
 - toteutettiin maahanmuuttaja nuorten kuulumisen ja toiminnan tarpeiden pohjalta
 - *Ravintola kaikille*
 - *Jalkapallojoukkue*
 - *Kielikurssi*
 - *Saunailta*
 - *Mun Kaupunki- sekä Vaaleat Yöt –valokuvanäyttely*
 - *lyhytelokuva My Second Home – Toinen kotini*

TULOKSET

- Tutkimuksemme vaikutukset ovat olleet jo hankeaikana moninaisia, yllättäviä ja kauaskantoisia:
 - Olemme lisänneet ymmärrystä ikääntyneiden, maahanmuuttajanuorten ja työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osallisuuteen vaikuttavista tekijöistä ja prosesseista sekä yhteiskuntaan kiinnittymisen mekanismeista.
 - Olemme aktiivisesti saattaneet tieteellistä tietoa lähestyttävään ja vaikuttavaan muotoon kehittämällä kaupunkisuunnittelussa vapaasti hyödynnettäviä työkaluja
- Olemme onnistuneet kehittämään toimivia ja lähestyttäviä keinoja tutkimustiedon jalkauttamiseksi ja sen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

TULOKSET

- Hankkeemme on myötävaikuttanut osallisuuden käsitteen uudelleenmuotoiluun niin, että osallisuus ymmärretään yksilöiden tunteiden ohella toiminnallisina ja konkreettisina prosesseina.
- Olemme lisänneet ymmärrystä siitä, että arkiset kohtaamiset ja palvelut ovat keskeisellä sijalla osallisuuden muodostumisessa.
- Hankkeen tulokset auttavat toimijoita kehittämään uusia toimintamalleja ikääntyneiden, maahanmuuttajanuorten sekä ilman työtä ja koulutusta olevien nuorten tavoittamiseksi ja heidän arjessaan kohtaamien ongelmien ratkaisemiseksi.
- Ikääntyneiden, maahanmuuttajien ja nuorten osallisuus yhteiskunnassa vahvistuu.
- Jatkotyömme ja hankkeen tulokset ilmenevät tulevaisuudessa kaupunkilaisten paranevana elämänlaatuna ja yhteiskunnan uudistumisena.

ESIMERKKEJÄ ARJEN OSALLISUUDESTA JA UUSISTA TAVOISTA JÄSENTÄÄ SITÄ

- [Osallisuuden kehä -malli](#)
- ["Mun Tampere" interaktiivinen kokemuskarttasovellus](#)
- [Ketterän asumisen keittokirjasovellus](#)
- [Yhteiskuntakummi -konsepti](#)
- [Yksintulleiden maahanmuuttajanuorten asumisen ratkaisujen politiikkasuositus](#)

#JOKAINEN ON OMAN ELÄMÄNS ÄKESKIÖSSÄ

Osallisuuden kehät on
empiirisesti
sovellettava
normatiivinen malli
osallisuuden
tilannekohtaisesta
muotoutumisesta.

OSALLISUUTTA MAHDOLLISTAVAT JA KUTISTAVAT KEHÄT

	Mahdollistavat kehät	Kutistavat kehät
Sosiaaliset suhteet	Muuntautuvuus: Globaalisti ja paikallisesti erilaisten toimijoiden ja asioiden yhdistely	Sulkeutuminen: Arjesta selviytyminen perheen, ystävien ja samassa tilanteessa olevien turvin
Palvelut	Voimavarakeskeisyys: Käytäntöjen ja toimintamallien luominen ja yhteiskehittäminen	Ongelmakeskeisyys: Tarpeiden ja tuen sovittaminen palveluiden logiikkaan
Yhteiskunnan jäsenyys	Uudistava toimijuus: Käytännöllinen asiantuntijuus; toiminnallisten verkostojen luominen	Tunnistamaton toimijuus: Marginaaleissa toimiminen ja niihin ohjaaminen; heikot verkostot

YHTEISKEHITTÄMISEN KEINON LUOTU MALLI

- Haettu ammattilaisten ja tutkijoiden kesken vastausta kysymykseen:
 - Miten tavoittaa vaikeasti tavoitettavia, tukea & palveluita tarvitsevia?
- Käytetty tutkimuksen aikana toteutetuissa osallistumisprosesseissa
 - Tilanteiden jäsentäminen toimijoiden lähtökohdista
 - Yhteiskunnan ymmärtäminen erilaisista asemista & elämäntilanteista käsin

MALLIN SOVELTAMINEN JA LEVITTÄMINEN

- Empiirinen kokemus toimivuudesta
 - Idea ja malli mahdollistaa erilaisten ihmisten elämäntilanteiden monimuotoisuuden ymmärtämisen ja osallisuutta heikentävien tekijöiden tunnistamisen
 - Koulutusten perusteella se soveltuu osallistumiskäytäntöjen suunnitteluun
 - Sen avulla voi luoda uusia ratkaisumalleja osallisuuden tukemiseksi:
 - [Yhteiskuntakummi –konsepti maahanmuuttajien ja pakolaisten osallisuuden tukemiseksi](#)
- Jatkossa osallisuuden kehät –mallia on mahdollista soveltaa esim.
 - Yksittäisten ihmisten osallisuuden vahvistamisen ja sitä heikentävien tekijöiden tunnistamiseen palveluissa
 - Erilaisten elämäntilanteiden huomioimiseen suunnittelussa ja päätöksenteossa
- Osallisuuden kehät on vapaasti käyttöön otettavissa ja sovellettavissa.